

คู่มือการจำแนกประเภทผู้ป่วย

ตัวชี้วัดสำคัญ ทางการพยาบาล	Determiners (ค่าคะแนน)			
	1	2	3	4
1. การดูแลเกี่ยวกับกิจวัตรประจำวัน 1.1 การรับประทานอาหาร	- รับประทานอาหารได้ด้วยตนเอง โดยไม่ต้องการความช่วยเหลือจากบุคลากรพยาบาล - งดรับประทานอาหาร (NPO)	- รับประทานอาหารได้ด้วยตนเอง และต้องการความช่วยเหลือในการจัดเตรียมอาหาร จัดท่า ใส่กายอุปกรณ์ช่วยในการรับประทานอาหาร ต้องการการกระตุ้นให้รับประทานอาหารและน้ำ	- ไม่สามารถรับประทานอาหารได้ด้วยตนเอง แต่ยังสามารถเคี้ยวอาหาร และกลืนได้ ต้องการความช่วยเหลือในการจัดเตรียมอาหาร จัดท่าและป้อนอาหารหรือ การดูแลเกี่ยวกับอาหารเฉพาะโรค	- ไม่สามารถรับประทานอาหารได้ด้วยตนเอง แต่ยังสามารถเคี้ยวอาหาร และกลืนได้ ต้องการความช่วยเหลือในการจัดเตรียมอาหาร จัดท่าและป้อนอาหารหรือ การดูแลเกี่ยวกับอาหารเฉพาะโรค
2. การดูแลสุขอนามัยส่วนบุคคล	- สามารถอาบน้ำและทำความสะอาดร่างกายได้เองทั้งหมด ไม่ต้องการความช่วยเหลือใดๆ	- สามารถอาบน้ำหรือเช็ดตัวได้ด้วยตนเองแต่ต้องการความช่วยเหลือเพื่อทำความสะอาดร่างกายบางส่วนที่ไม่สามารถทำความสะอาดได้ด้วยตนเอง เช่น เช็ดหลัง และการทำความสะอาดอวัยวะสืบพันธุ์ เป็นต้น	- ไม่สามารถอาบน้ำหรือเช็ดตัวได้ด้วยตนเอง ต้องมีผู้อาบน้ำ ทำความสะอาดร่างกายทั้งหมด (รวมทั้งปาก - ฟัน) ให้ที่เตียง แต่สามารถช่วยพลิกตะแคงตัวได้เอง ในขณะที่อาบน้ำหรือเปลี่ยนเสื้อผ้า	- ไม่สามารถอาบน้ำได้ด้วยตนเอง ต้องมีผู้อาบน้ำ ทำความสะอาดร่างกายทั้งหมด (รวมทั้งปาก-ฟัน) ให้ที่เตียง ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้เลย

ตัวชี้วัดสำคัญ ทางการพยาบาล	Determiners (ค่าคะแนน)			
	1	2	3	4
1.3 การขับถ่าย	- สามารถขับถ่ายและเดินไปห้องน้ำด้วยตนเอง โดยไม่ต้องการความช่วยเหลือใดๆ	- สามารถขับถ่ายและเดินไปห้องน้ำด้วยตนเอง แต่ต้องการความช่วยเหลือจากบุคลากรพยาบาลในการช่วยพยุงในการลุกจากเตียงและเดินไปห้องน้ำ หรือต้องการความช่วยเหลือเฉพาะการนำหมอนอน นอนตะ / หรือ กระบอ กดวง ปัสสาวะ	- ไม่สามารถลุกเดินไปห้องน้ำได้เอง หรือมีข้อจำกัดในการเคลื่อนไหวร่างกาย อันเนื่องมาจากปัญหาความเจ็บป่วย ต้องถ่ายอุจจาระ ปัสสาวะที่เตียง ต้องการความช่วยเหลือในการให้หมอนนอน และกระบอ กดวงปัสสาวะพร้อมทั้งช่วยเหลือในการพลิกหรือยกตัวขึ้น	- ไม่สามารถขับถ่ายได้เอง หรือไม่ สามารถควบคุมการขับถ่าย จึง ต้องการการดูแลเป็นพิเศษ เกี่ยวกับการทำความสะอาดการเปลี่ยนถุงรองรับการเปลี่ยนผ้า เช่น ผู้ป่วยที่คาสาขสวนปัสสาวะ ใส่ external urinary drainage ผู้ที่ขับถ่ายอุจจาระทางรูเปิดหน้าท้อง (colostomy) เป็นต้น
1.4 การเคลื่อนไหวร่างกายและการออกกำลังกาย	- สามารถเคลื่อนไหวหรือออกกำลังกายได้ด้วยตนเอง สามารถใช้เครื่องช่วยพยุงและ/หรือกายอุปกรณ์ในการเคลื่อนไหวด้วยตนเอง ไม่ต้องการความช่วยเหลือใดๆ	- สามารถเคลื่อนไหวหรือออกกำลังกายได้ด้วยตนเอง ลุกจากเตียงและใช้เครื่องช่วยพยุงได้แต่ต้องการความช่วยเหลือในการพยุงตัวให้ลุกนั่ง หรือประคับประคองร่างกาย บางส่วนในขณะที่เคลื่อนไหวหรือออกกำลังกายและ / หรือต้องช่วยเหลือในการใส่กายอุปกรณ์	- เคลื่อนไหวหรือออกกำลังกายบางส่วน แต่ไม่สามารถลุกจากเตียงได้ ต้องการความช่วยเหลือในการพลิกตัว เปลี่ยนท่าหรือถูกจำกัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวหรือออกกำลังกายอันเนื่องมาจากปัญหาความเจ็บป่วย และการรักษา	- ไม่สามารถเคลื่อนไหวหรือออกกำลังกายได้ด้วยตนเอง ต้องอาศัยบุคลากรพยาบาลในการช่วยอุ้ม ยก พยุง พลิกตัว หรือเปลี่ยนท่า จำเป็นต้องได้รับการดูแลช่วยเหลือให้มีการเคลื่อนไหวหรือออกกำลังกายเป็นพิเศษ เพื่อป้องกันภาวะแทรกซ้อน เช่น การทำ range of motion ,passive exercise

ตัวชี้วัดสำคัญ ทางการพยาบาล	Determiners (ค่าคะแนน)			
	1	2	3	4
2 การได้รับยาและการปฏิบัติการ รักษาพยาบาล 2.1 การได้รับยาและ / หรือสาร น้ำ	- ไม่ต้องได้รับยาหรือได้รับยาทาง ปากหรือสายยาง ประเภท วิตามิน	- ได้รับยาทุกชนิด ทางปากหรือสาย ยางหรือฉีดเข้าชั้นใต้ผิวหนังหรือ ชั้นกล้ามเนื้อ หรือเป็นยาที่ให้โดย วิธีทางอื่น เช่น หยอด ป้าย เหน็บ สูด คม เป็นต้น หรือได้รับยา PRN ไม่เกิน 3 ครั้ง/วัน	- ได้รับยาที่ต้องการประเมินอาการ สัญญาณชีพ ระดับน้ำตาล ก่อน และหลังการให้ยา (เช่น ยารักษา เบาหวาน ยารักษาโรคหัวใจ ยาที่ เพิ่มหรือลดระดับความดันโลหิต ยาขับปัสสาวะและพ่นยาขยาย หลอดลมทาง Nebulizer) หรือ ได้รับยานิดเข้าหลอดเลือดดำ แต่ ได้รับไม่เกินวันละ 6 ครั้ง	- ได้รับสารน้ำทางหลอดเลือดดำ และ/หรือ ได้รับยานิดเข้าหลอด เลือดดำมากกว่า วันละ 6 ครั้ง หรือ ได้รับยาโดยการหยดเข้าหลอดเลือด ดำเป็นระยะ หรือ ตลอดเวลา และ/ หรือเป็นยาที่ต้องการการติดตาม สังเกตอย่างใกล้ชิดตลอดเวลา หรือ ทุก 1-2 ชั่วโมง เช่นการให้ยาลด น้ำตาลในเลือด ยาเพิ่มหรือลดระดับ ความดันโลหิต มีการปรับปริมาณ ยา ตามสิ่งที่ตรวจวัดได้ เช่น ความ ดันโลหิตคลื่นไฟฟ้า หรือระดับ น้ำตาลในเลือด เป็นต้น ผู้ป่วยที่ กำลังได้รับเลือดหรือส่วนประกอบ ของเลือด เช่น พลาสมา แกล็ดเลือด เป็นต้น

ตัวชี้วัดสำคัญ ทางการพยาบาล	Determiners (ค่าคะแนน)			
	1	2	3	4
2.2 การปฏิบัติการรักษาพยาบาล	ต้องการการรักษาพยาบาลต่างๆ ไป เช่น - การทำแผลสะอาดแผลผ่าตัด ซึ่งต้องการดูแลวันละครั้ง หรือเมื่อเปราะเปื้อน - ต้องการการชั่งน้ำหนัก วัด ส่วนสูง วัดรอบท้อง รอบศีรษะ รอบ ขา ฯลฯ - ต้องการวัดการมองเห็น - ต้องการการให้การรักษาพยาบาลที่ปฏิบัติเป็นประจำของหน่วยงาน	ต้องการการรักษาพยาบาลเพิ่มเติมจากการปฏิบัติเป็นประจำ เช่น - เช็ดตัวเพื่อลดไข้ กาให้กระป๋องน้ำร้อน น้ำแข็ง การอบ-ส่องไฟ - การทำ Vaginal douch - การสวนอุจจาระด้วยวิธีต่างๆ - การสวนคาสายสวนปัสสาวะ การสวนปัสสาวะเมื่อจำเป็นการใส่ external urinary drainage (เช่น ใส่ condom ถุงพลาสติก) - การทำแผล tube drain แผล เจาะคอแผล pin tract - โกนและทำความสะอาดผิวหนัง เพื่อการผ่าตัดและการตรวจพิเศษ - การใส่ N-G tube - การตวงน้ำเข้า-ออก วันละครั้ง หรือเวรละครั้ง - การช่วยแพทย์ทำหัตถการ	ต้องการการรักษาพยาบาลเพิ่มเติมจากการปฏิบัติเป็นประจำ โดยปฏิบัติมากกว่าวันละครั้ง เช่น - ตรวจระดับน้ำตาลในปัสสาวะ และ/หรือ ในเลือดด้วยวิธี DTX มากกว่าวันละ 2 ครั้ง - การทำแผลที่ติดเชื้อ แผลที่มีเนื้อที่กว้าง แผลลึก แผลที่ต้องใช้ยา และวิธีการเฉพาะในการทำแผล - การสวนปัสสาวะทุก 4-6 ชั่วโมง - การสวนล้างปัสสาวะแบบต่อเนื่อง - การช่วยเหลือแพทย์ในการทำ gastric lavage หรือใส่ Sengstaken Blackmore (S-B tube)	ต้องการการรักษาพยาบาลเพิ่มเติมจากการปฏิบัติเป็นประจำ และ/หรือปฏิบัติมากกว่าเวรละ 1 ครั้ง จากร่างกายทุก 1-2 ชั่วโมง - การประเมินความผิดปกติทางระบบประสาททุก 1-2 ชั่วโมง (การวัด neuro sign) - การทำแผล third degree burn steven Johnson syndrome - การช่วยเหลือแพทย์ทำ peritoneal dialysis - การดูแลผู้ป่วยทำ peritoneal dialysis - การดูแลผู้ป่วย on thermorite

ตัวชี้วัดสำคัญ ทางการพยาบาล	Determiners (ค่าคะแนน)			
	1	2	3	4
2.3 การช่วยเหลือด้านการหายใจ	- สามารถหายใจได้เองโดยสะดวก ไม่ต้องการความช่วยเหลือใดๆ เกี่ยวกับการหายใจและขับเสมหะ	- สามารถหายใจได้เองแต่ต้องการออกซิเจนทางหน้ากาก (mask) ทางสายยาง (canula) แบบชั่วคราวหรือตลอดเวลา สามารถไอขับเสมหะได้เอง และต้องการการป้องกันภาวะแทรกซ้อน โดยการทำให้ breathing exercise โดยใช้เครื่อง SMI (sustained maximize inspiratory)	- สามารถหายใจได้เอง แต่ต้องการออกซิเจนทางหน้ากาก (mask) ท่อเจาะคอ (tracheostomy tube) หรือท่อหลอดลมคอ(endotracheal tube) และต้องการความช่วยเหลือในการขับเสมหะ เช่น การดูดเสมหะในปาก คอ หรือทางทำเจาะคอหรือท่อหลอดลมคอและต้องการการป้องกันภาวะแทรกซ้อนโดยการให้ทำ intermittent positive pressure breathing (IPPB)	- หายใจเองไม่ได้หรือหายใจเองได้แต่ไม่เพียงพอ ต้องการความช่วยเหลือโดยใช้เครื่องช่วยหายใจ (ventilator) แบบเป็นระยะหรือตลอดเวลา ต้องการความช่วยเหลือในการขับเสมหะ เช่นดูดเสมหะในปาก คอ และท่อเจาะคอหรือท่อหลอดลมคอ เป็นต้นหรือผู้ป่วยที่กำลังหย่าเครื่องช่วยหายใจ(wean off ventilator) ที่ต้องติดตามสังเกตอาการเปลี่ยนแปลงอย่างใกล้ชิดหรือผู้ป่วยที่ต้องการควบคุมการหายใจ โดยใช้ยาคลายกล้ามเนื้อ และต้องการการประเมินประสิทธิภาพการหายใจ โดยใช้ผล ABG,PO ₂ ,PCO ₂ เป็นต้น - เป็นผู้ป่วยหยุดหายใจ ต้องการการช่วยเหลือในการทำ CPR

ตัวชี้วัดสำคัญ ทางการพยาบาล	Determiners (ค่าคะแนน)			
	1	2	3	4
3. การบันทึกสภาพอาการของร่างกาย การสังเกตสัญญาณชีพ และเครื่องตรวจวัดต่างๆ 3.1 สภาพอาการทั่วไป	- สภาพทั่วไปไม่มีอาการหรืออาการแสดงที่บ่งชี้ว่ามีความผิดปกติต่างๆ เช่น เจ็บปวด เหนื่อย หอบ มีไข้ หรือถ้ามีอาการก็ไม่จำเป็นต้องได้รับยาหรือการรักษาพยาบาลใดๆ รับไว้ในโรงพยาบาลเพื่อการตรวจวินิจฉัยหรือการรักษาที่ไม่ซับซ้อนหรือเป็นผู้ป่วยที่รอจำหน่ายกลับบ้าน	- มีอาการหรืออาการแสดงที่บ่งชี้ว่ามีความผิดปกติเล็กน้อย (mild symptoms) เช่น อ่อนเพลีย หงุดหงิด เจ็บปวด เหนื่อยหอบ มีไข้ ไอ หรือต้องได้รับยาบรรเทาอาการบางครั้ง เช่น ไม่เกิน 1 ครั้ง/แว	- มีอาการหรืออาการแสดงที่บ่งชี้ว่ามีความผิดปกติอย่างรุนแรง เช่น เอนเพลียมาก ช่วยตัวเองได้บ้าง เจ็บปวด เหนื่อยหอบ มีไข้สูง ไอ มากเป็นต้น จนผู้ป่วยพักไม่ได้ และ/หรือ ต้องได้รับยาบรรเทาอาการทุก 4 ชั่วโมง หรือต้องได้รับการรักษาพยาบาลที่ซับซ้อน บุคลากรพยาบาลต้องสังเกตอาการหรือประเมินสภาพร่างกายหรือจิตใจ อารมณ์ อย่างต่อเนื่อง	- มีอาการหรืออาการแสดงที่บ่งชี้ว่ามีความผิดปกติขั้นวิกฤต เช่น สับสน ไม่รู้สึกตัว หรืออ่อนเพลียมากจนไม่สามารถช่วยเหลือตัวเองได้เลย เจ็บปวด เหนื่อยหอบ มีไข้สูง ช็อก หรือหมดสติ จำเป็นต้องได้รับการช่วยเหลืออย่างรีบด่วน เช่น การใช้เครื่องช่วยหายใจ การให้เลือด การให้สารละลายหรือยาทางหลอดเลือดดำ โดยผู้ปฏิบัติต้องติดตามสังเกตและประเมินอาการอย่างใกล้ชิด ตลอดเวลา หรือผู้ป่วยที่ได้รับยาบรรเทาอาการทุก 1-2 ชั่วโมง

ตัวชี้วัดสำคัญ ทางการพยาบาล	Determiners (ค่าคะแนน)			
	1	2	3	4
3.2 การสังเกตสัญญาณชีพและ เครื่องตรวจวัดอื่นๆ	- ต้องการตรวจวัดอุณหภูมิร่างกาย อัตราชีพจร และอัตราการหายใจตา ที่ปฏิบัติเป็นประจำของหน่วยงาน คือ ทุก 4 ชั่วโมง หรือเผละ 1 ครั้ง และ/หรือการวัดความดันโลหิตวัน ละ 1 ครั้ง	- ต้องการตรวจวัดอุณหภูมิร่างกาย อัตราชีพจรและอัตราการ หายใจทุก 1 ชั่วโมง และต้องการวัด ความดันโลหิตทุก 4-8 ชั่วโมง - หญิงตั้งครรภ์ที่ต้องการการฟัง FHS การนับการดิ้นของทารกใน ครรภ์ การจับการหดตัวของ มดลูก ไม่เกิน 1 ครั้ง/วัน	- ต้องการตรวจวัดอุณหภูมิร่างกาย ทุก 4 ชั่วโมง อัตราชีพจร อัตรา การหายใจและ / หรือการตรวจวัด ความดันในหลอดเลือดดำ ส่วนกลาง (CVP) ทุก 2-4 ชั่วโมง - หญิงตั้งครรภ์ที่ต้องการการฟัง FHS การจับการหดตัวของมดลูก ทุก 2-4 ชั่วโมง	- ต้องการตรวจวัดอุณหภูมิร่างกาย ทุก 4 ชั่วโมง อัตราการหายใจ และ ความดันโลหิตในหลอดเลือดดำทุก ½ - 1 ชั่วโมง และ/หรือการ ตรวจวัดความดันโลหิตในหลอดเลือด ดำส่วนกลางทุก 1-2 ชั่วโมง และ/หรือต้องการการติดตามสังเกต เกี่ยวกับคลื่นไฟฟ้าหัวใจตลอดเวลา ต้องการใส่ arterial line Swan Gwnz catheter และวัด Cardiac output - หญิงตั้งครรภ์ที่มีภาวะตกเลือด หรือน้ำเดินต้องการการฟัง FHS การจับการหดตัวของมดลูก ทุก ½ - 1 ชั่วโมง

ตัวชี้วัดสำคัญ ทางการพยาบาล	Determiners (ค่าคะแนน)			
	1	2	3	4
4. การสอนและการปรับระดับประคองจิตใจ	- ต้องการการสอนหรือแนะนำตามที่เคยปฏิบัติเป็นประจำ เช่น การปฏิบัติตัวขณะอยู่โรงพยาบาล เวลาเยี่ยม กฤตระเบียบต่างๆ เป็นต้น หรือการสอนให้กลับมาตรวจตามนัด โดยผู้ป่วยจะมีการรับรู้และไม่มีความผิดปกติทางอารมณ์	- ต้องการการสอนหรือแนะนำที่นอกเหนือจากที่ปฏิบัติมาเป็นประจำ เช่น การแนะนำอาหาร และการปฏิบัติตัวเฉพาะโรค เช่น เบาหวาน ความดันโลหิตสูง ฯลฯ การปฏิบัติตัวก่อนและหลังผ่าตัด การเตรียมตรวจ การป้องกันการแพร่กระจายเชื้อ เป็นต้น หรือเป็นผู้ป่วยที่มีลักษณะผิดปกติ หรือมีการตอบสนองทางอารมณ์ต่อการเจ็บป่วยเล็กน้อย เช่น อาการซึมเศร้า เรียกร้องความสนใจ หรือออกคำสั่งมากเกินไป	- ต้องการการสอน สาธิต และการสาธิตย้อนกลับ เป็นการแนะนำผู้ป่วยในสิ่งที่ผู้ป่วยปฏิบัติตามได้ยากกว่า เช่น การดูแลอสโดมัย การดูแลท่าระบายต่างๆ รวมทั้ง ICD การสอนมารดาเรื่องเลี้ยงดูบุตร การสอนให้อินซูลินด้วยตนเอง การสวนปัสสาวะ	- ต้องการการสอนการปฏิบัติตัวอย่างเข้มงวด เพื่อป้องกันอันตรายที่คุกคามชีวิต และป้องกันภาวะแทรกซ้อนต่างๆ เช่น ผู้ป่วย MI , ผู้ป่วยที่ได้ pacemaker เป็นต้น - ต้องการการดูแลปรับระดับประคองจิตใจอย่างใกล้ชิด หรือต้องดูแลปอดปอดใจและครอบครัวจากการที่ผู้ป่วยมีอาการรุนแรงหรือใกล้ตาย หรือไม่สามารถติดต่อสื่อสารได้จากภาวะการรับรู้ที่เปลี่ยนแปลงไป เช่น หมดสติ หรือเป็นผู้ป่วยที่มีปฏิกิริยาตอบสนองทางอารมณ์รุนแรง เช่น ต่อต้าน หวาดกลัว ตื่นตกใจ เป็นต้น - เป็นผู้ผู้ป่วยที่มีอาการสับสน ว้าวุ่นใจ หวาดกลัว หรือมีความผิดปกติในการรับรู้ เวลา สถานที่ บุคคล

